

Justitiedepartementet

Enheten för familjerätt och allmän
förmögenhetsrätt

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L2@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet Nya regler om arv och testamente – bland annat ett testamentsregister i offentlig regi och ett stärkt skydd för efterlevande sambor (SOU 2025:91)

Hovrätten är i stort positiv till de förslag som lämnas. Flera av förslagen kan emellertid förväntas ge upphov till framför allt praktiska problem för såväl privatpersoner som professionella aktörer. Hovrättens synpunkter framgår nedan.

En arvsrätt för kusiner och andra avlägsnare släktingar

Utredningens förslag förefaller ligga väl i linje med den breda allmänhetens uppfattning. Till detta kommer de praktiska svårigheter som en utvidgad arvsrätt kan förväntas medföra och som beskrivs väl i betänkandet. Det bör således inte införas en arvsrätt för kusiner eller avlägsnare släktingar.

Skyddet för efterlevande sambo

Hovrätten delar utredningens bedömning att skyddet för en efterlevande sambo bör stärkas, och att detta lämpligen sker genom att regelverket ändras på det sätt som föreslås.

Frågor om efterarvsrätt och talerätt

Det ligger väl i linje med den s.k. basbeloppsregelns syfte att även försäkringsersättning beaktas när regeln tillämpas. Den förändring som föreslås är således lämplig. Att ge arvingar i första och andra arvsklasserna efterarvsrätt till också denna försäkringsersättning är däremot inte någon bra ordning. Sannolikt skulle det i förekommande fall handla om endast mindre värden, samtidigt som det tillkommande arbetet riskerar att bli betydande. Skälen för efterarvsrätt i detta avseende överväger enligt hovrätten inte de praktiska utmaningar som det skulle medföra med en sådan rätt. Den delen av förslaget avstyrks därför.

Hovrätten anser att de ändringar som föreslås av den s.k. vederlagsregeln i och för sig är välkomna och behövliga, bland annat mot bakgrund av det uttalade målet att stärka de efterlevandes rätt och möjligheter. Däremot befarar hovrätten att det utökade tillämpningsområdet skulle komma att bli påtagligt tvistdrivande, och hovrätten ställer sig således tveksam till om samtliga de föreslagna ändringarna verkligen bör införas, i synnerhet vid ett och samma tillfälle.

Avslutningsvis vill hovrätten lyfta frågan om inte laglottens själva existens borde utredas. Såsom utredningen ofta återkommer till syftar arvsreglerna till att säkerställa att arvlåtarens och testators vilja så långt som möjligt ska respekteras. Laglotsreglerna innebär ett tydligt avsteg från detta, och fyller inte längre den funktion de gjorde förr.

Möjligheten att upprätta e-testamente

I takt med utvecklingen behöver ärvdabalkens bestämmelser anpassas. Sådana anpassningar får dock inte ske på bekostnad av rättssäkerheten. Vid undertecknande av e-testamente med avancerad elektronisk underskrift försvåras möjligheten att upptäcka missbruk. Det saknas i dagsläget möjlighet att skilja på en sådan underskrift som undertecknats behörigen från en som undertecknats obehörigen. Hovrätten anser inte att kravet på bevitning i tillräcklig grad förebygger risken för missbruk. Hovrätten avstyrker därför i dagsläget förslaget. Utvecklingen av avancerade elektroniska underskrifter kommer i framtiden säkerligen möjliggöra upprättande av e-testamente på ett tillräckligt säkert sätt.

Krav på uppgifter om testamentsvittnen

Hovrätten bedömer att uppgiften om ett testamentsvittnes yrke inte i dag fyller en sådan praktisk funktion att detta behöver anges.

Detta yttrande är beslutat av hovrättspresidenten Charlotte Brokelind, hovrättslagmannen Niklas Rundberg och hovrättsrådet Ylva Brämberg. Föredragande har varit tf. hovrättsassessorerna Henrik Stålebring och Olof Karlén.

Charlotte Brokelind

Henrik Stålebring

Olof Karlén

Kopia

Övriga hovrätter

Kammarrätterna

Tingsrätterna under Göta hovrätt

Justitiedepartementet, enheten DOM

Domstolsverket

Hovrättens intranät